

گزارشی در باب طرح اکران فیلم‌های خارجی در ایران

اکران فیلم خارجی؛ ناجی یا...

ندا روزبه
گزارش

در پنجاه و سومین جلسه شورای معاونین و مدیران سازمان سینمایی موضوع «اکران فیلم‌های خارجی در سال ۱۴۰۲» مطرح شد. موضوعی که در سال‌های اخیر بارها دغدغه مدیران سینمایی بوده و طرح آن با نظرات موافق و مخالف کارشناسان همراه شده است. امسال نیز اکران فیلم خارجی در برنامه نمایش سالن‌های سینما قرار گرفت تا نشان دهد تصمیم مدیران سینمایی برای نمایش فیلم خارجی در سالن‌های سینما جدی‌تر از گذشته است. تصمیمی که با برگزاری جلسه هفته گذشته در سازمان سینمایی، رنگ عملیاتی بیشتری به خود گرفته است. خبرنگار روزنامه صبا، نظر چند تن از منتقدان، کارشناسان، سینماداران و تهیه‌کنندگان سینما را در این باره جویا شده است.

امیر قادری: سانسور بهانه است

امیر قادری، روزنامه‌نگار و منتقد باتجربه سینمایی در این خصوص بیان کرد: ما به چند دلیل سال‌ها برای اکران فیلم خارجی در ایران تلاش کردیم؛ یک این که فکر می‌کردیم این حق مردم ایران است و نمی‌شود به نفع یک گروه سینماگر خاص در فضای انحصاری این حق را از آنها دریغ کرد. دوم این که این جریان باعث ورود سرمایه به این سینما و در نتیجه تقویت خود سینما می‌شود. دلیل سوم فراهم شدن فضای رقابتی بین محصول ایرانی و اثر خوب خارجی بوده است... اما متأسفانه ما استاد فرصت‌سوزی هستیم، یعنی زمانی که باید این کار را انجام می‌دادیم تا به نفع سینمای ایران تمام شود، با فشاری مسئولان این فرصت از ما گرفته شد. در حال حاضر هم بعید است که این ماجرا در کوتاه مدت چندان فایده‌ای برای این سینمای ورشکسته دچار قهر مخاطب داشته باشد. یعنی معتقدم آقایان زمانی که باید این کار را می‌کردند، انجام ندادند.

او ادامه داد: اگر قرار است حداقل منفعتی از این ماجرا به مردم و تماشاگر برسد، باید این اتفاق به صورت حساب‌شده انجام شود. به طور مثال اگر این فیلم‌ها چند ماه بعد از اکران نمایش داده شوند یا فیلم‌های اصلی سال نمایش داده نشوند و دوباره محصولات حاشیه‌ای اکران شود، اگر فیلم‌های خارجی در سانس‌های خاصی که تماشاگری وجود ندارد نمایش داده شود و یا در نسخه‌های باکیفیت‌شان نباشند، دوباره فقط مثل موارد قبلی یک جور دست‌به‌سر کردن مخاطب است، برای این که بگویند دیدید مردم فیلم خارجی را نمی‌بینند؟! مردم در شرایطی برای دیدن این فیلم‌ها می‌آیند که این اتفاق به شکل درست بیفتد و اکران فیلم خارجی به معنای واقعی، به بخشی از سبد فرهنگی خانوار بدل شود.

امیر قادری در پایان تأکید کرد: ممکن است عده‌ای با جمله تکراری «مردم فیلم سانسور شده نمی‌بینند» بسا اکران فیلم‌های خارجی مخالفت کنند. در جواب این مخالفین باید بگوییم که در حال حاضر بسیاری از محصولات سال، محصولاتی هستند که قابل اکران در سالن‌های سینمای ما هستند و این سانسور هم همیشه بهانه‌ای برای جلوگیری از اکران فیلم خارجی بوده است. خیلی از این فیلم‌ها نسخه‌های مختلفی دارند که آنها را شایسته اکران در سالن‌های سینمای ما می‌کند. امیدوارم دوستان دیگر این بهانه را هم نیاورند.

محمد تقی فهمید:

رطب خورده نمی‌تواند منع رطب کند!

محمد تقی فهمید روزنامه‌نگار و منتقد سینما در این زمینه گفت: من طبعاً به عنوان یک منتقد سینما و کسی که دائماً هفته‌ای چند فیلم خارجی می‌بینم، نمی‌توانم مخالف اکران عمومی فیلم خارجی در سینماهای ایران باشم. به قول معروف، رطب خورده نمی‌تواند منع رطب کند! لذا از این منظر، حتماً موافق رقم خوردن این اتفاق هستم اما شرایط خیلی مهم است. به نظرم این قضیه باید کاملاً بررسی و کارشناسی شود. آنچه که ما الآن تحت عنوان سینمای ایران داریم، بخش زیاد و تقریباً گرایش غالبش، مدیون ممنوعیت اکران عمومی فیلم خارجی بعد از انقلاب است. یعنی اگر بعد از انقلاب، اکران فیلم خارجی آزاد می‌بود، ما اصلاً چیزی به نام اکران فیلم ایرانی در سالن‌ها نداشتیم. چرا که قبل از انقلاب فیلمفارسی تعطیل شده بود و در واقع تولیدش خوابیده بود. لذا در ادامه آن روند، دیگر ما صاحب سینما نبودیم. به مرور بعد از انقلاب به خاطر گرایش دولت‌ها و بحث حمایت از تولیدات داخلی، این صنعت رونق گرفت.

او در پایان گفت: اگر قرار باشد فیلم‌هایی از سینمای جهان را اکران کنیم که به لحاظ فضا، شبیه به سینمای ایران باشد، چه کسی برای دیدن آن فیلم به سالن سینما می‌رود؟! این فرضیه هم وجود دارد که

مخاطبان اکران فیلم خارجی با فضاهای اورجینال، به تماشای این فیلم‌ها در سالن‌های سینما نخواهند رفت. در چند سال اخیر، چند فیلم اکشن و هندی در سینماها اکران شد که استقبال از آنها صورت نگرفت. به نظرم باید سینماداران، مسئولان صنف و همچنین مدیران سینمایی، کمیته‌ای تشکیل دهند و این مسئله را بررسی کنند و ببینند چه اتفاقی خواهد افتاد؟ آیا واقعا اکران فیلم خارجی تأثیری بر اقتصاد سینما خواهد گذاشت که سینماداران راضی باشند؟!

طهماسب صلح‌جو:

تماشاگر ترجیح می‌دهد فیلم خارجی را در خانه تماشا کند
طهماسب صلح‌جو منتقد سینما گفت: از نظر من اکران فیلم‌های خارجی در سینماهای ایران، اتفاق عجیبی نیست. در حال حاضر مشکل این است که مردم به سینما نمی‌روند. اول باید این موضوع را حل کنند، چون در غیر این صورت بسا اکران فیلم‌های خارجی باز هم مردم به سینما نخواهند رفت. تقریباً از زمان شروع کرونا، سینما رفتن از سر مردم افتاد و الان هم که همه چیز به هم ریخته است. صلح‌جو ادامه داد: چندی پیش یکی از دوستان منتقدمان برای تماشای فیلمی رفت تا برای آن فیلم نقد بنویسد. تنها کسی که برای تماشای فیلم رفته بود، خودش بود و چون طبق مقررات فیلم را برای یک نفر نمایش نمی‌دهند، او برای دیدن آن فیلم مجبور شد پنج لیبط سینما بخرد!

او در پایان با اشاره به لطمه‌میزی در جذب مخاطب به سالن نمایش یک فیلم خارجی گفت: این پرسش همواره مطرح می‌شود که مردم فیلم‌های خارجی را مثل قبل در خانه تماشا می‌کنند. چرا باید برای دیدن فیلم سانسور شده به سینما بروند؟! فکر می‌کنم یک فیلم خارجی برای اکران در سینماها حداقل یک ربع تا نیم ساعتش سانسور شود و اگر نه قابل نمایش نیست. خوب بالاخره آنها الگوهای خودشان را دارند و تابع مسائل خودشان هستند. قرار نیست همه جا شرعیات ما را رعایت کنند! در نتیجه تماشاگر ترجیح می‌دهد نسخه کامل فیلم را در خانه خودش تماشا کند.

محسن شایانفر:

مخالفت با اکران فیلم خارجی، جفا به اصل سینماست

محسن شایانفر تهیه‌کننده و پخش‌کننده سینما درباره این موضوع گفت: در حال حاضر آنچه بیش از هر چیزی مدنظر ماست، ارتباط با مخاطب -حالا به هر وسیله‌ای- است، در حالی که این روزها، مخاطب از سالن‌های سینما فرار کرده است.

من در ایام کرونا و تعطیلی‌های اخیر، با تماشای شبکه‌های ماهواره متوجه انبوه فیلم‌های ایرانی شدم که تولید شده و من ندیده و اسم‌شان را نشنیده بودم! دلیلش آشکار است که چرا مخاطب ریزش کرده یا به عبارتی فرار کرده... در این شرایط، شاید اکران فیلم‌های خارجی -نه صرفاً فیلم‌های هنری و عجیب و غریب بلکه فیلم‌های روز دنیا- به مدد سینمای ما بیاید، چرا که الان واقعا سینماداران در آرزوی تغییر شغل هستند!

تهیه‌کننده «شب برهنه» ادامه داد: من تهیه‌کننده، فقط نباید نگاه کنم که مخاطب ایرانی به دیدن فیلم من می‌آید یا نه. ما اول باید هنر این را داشته باشیم که مخاطب وارد سالن سینما شود و سینما جزو تفریحات ارزشمند باشد. بعد از آن می‌شود دیزالو کرد یا رقابتی به وجود آورد.

او با انتقاد از رویه غالب تولید فیلم در سینمای ایران گفت: فیلم‌های تک‌لوکیشنی با حضور هشت تارقیق و قصه‌هایی که غالباً گنگ هستند و کلا در یک اتاق می‌گذرند و آدم‌ها در جریان فیلم، یا دارند می‌خرند یا می‌فروشنند، دیگر جواب نمی‌دهد!

شایانفر ادامه داد: با این وصف، اکران فیلم خارجی در سالن‌های سینمایی کشور، ضرری به سینمای ما نمی‌زند. ضرر ما این است که تماشاگر به سالن‌های سینما نیاید که متأسفانه این اتفاق رخ داده است. شاید در شرایط فعلی که هنوز «تغییر ذائقه» مخاطبان سینما نهادینه نشده، خوب باشد که با این ترفندها و با این جنس انگیزه‌بخشی‌ها، کاری کنیم که تماشاگر به سالن سینما بر گردد.

او در پایان گفت: من با اکران فیلم خارجی در سینماهای ایران مخالف نیستم. در حال حاضر و در این مقطع، اگر مخالف باشم، جفا به